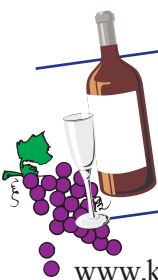

קו לחינוך

חזק שחח!
הזילין הזא של קו לחינוך
יו"ט 2-2010.4.15.

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 506 | ג' ניסן תש"ע | 18.3.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il

מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

35% מבתי"ס היסודיים ו-55% מחטיבות הביניים חורגים בהקצאת השעות לבעלי תפקידים

החריגות בהקצאת השעות לבעלי תפקידים נאמדות בכ-90 מיליון ש"ח לשנה

בבקרה נמצאה חריגה בשעות התקן ב-11.3% מבתי"ס היסודיים שנבדקו. משמעות החריגה היא שבתי"ס העסיקו מורים בהיקף שעות גדול יותר מזה שאושר להם על ידי משה"ח.

עוד נמצא בבקרה, כי ב-29.4% מהכיתות בבתי"ס היסודיים וב-46% מהכיתות בחטיבות הביניים שנבדקו, לא ניתן לתלמידים מספר שעות האורך המינימאלי הנדרש מתקציב משה"ח. בשני שלישים מהכיתות בבתי"ס היסודיים שבהם נוצר מחסור בשעות אורך, הן הושלמו בתקצוב של מקורות אחרים, למשל באמצעות תל"ן - תוכנית לימודים נוספת, הממומנת על ידי ההורים.

לגבי המחסור בשעות אורך בחטיבות הביניים, מודגש בדו"ח הבקרה כי מדובר בממצא חמור. הסיבה לכך - אי ביצוע כל שעות האורך הנדרשות גורם לנזק משמעותי להישגים הלימודיים של התלמידים בחטיבת הביניים ואף בתיכון.

בבקרה נמצאה גם חריגה בשעות שהוקדשו בבתי"ס היסודיים לביצוע תוכנית הליבה. במרבית בתי"ס החריגה התבטאה במחסור בשעות לימוד במקצועות חובה, שבהם ההישגים חשובים פחות לביה"ס, כמו לימודי חברה וחינוך גופני. מכך הסיקו מחברי דו"ח הבקרה, שמרבית השעות החסרות במקצועות אלו הועברו למקצועות "נדרשים" יותר, שבהם נערכות בחינות חיצוניות.

(המשך בעמ' 2)

35% מבתי"ס היסודיים ו-55% מחטיבות הביניים חורגים בהקצאת השעות לבעלי תפקידים. כך מצוין במסמך בנושא "ניצול שעות ההוראה במערכת החינוך", שהכין מרכז המחקר והמידע של הכנסת עבור ועדת החינוך של הכנסת. המסמך מתבסס על נתונים מהדו"ח השנתי של בקרת התקן לשנת תשס"ח, שערך משה"ח במדגם של בתי"ס יסודיים וחטיבות ביניים. בקרת התקן אינה נערכת בתיכונים. משמעות החריגה היא העברת שעות המיועדות להוראה בפועל לביצוע תפקידים אחרים בביה"ס. כתוצאה מכך התלמידים מקבלים פחות שעות לימודים מהנדרש.

כידוע, במסגרת תקן השעות של כל ביה"ס, מאשר משה"ח הקצאה של שעות הוראה למספר תפקידים, כמו ניהול, סגנות ניהול וחינוך. ההקצאה מוענקת על פי מפתח, המבוסס על גודל ביה"ס ומרכיבים נוספים.

על פי הדו"ח, ניתן לחלק את החריגות בניצול שעות ההוראה בבתי"ס לשני סוגים; חריגות ארגוניות וחריגות פדגוגיות. חריגות ארגוניות הן, למשל, חריגות בשעות התקן, שעות התפקיד ומספר כיתות האם שקבע משה"ח. חריגות פדגוגיות הן בשעות האורך - מספר השעות הנדרשות בפועל לביצוע תוכנית הלימודים, שעות התגבור והשעות המיועדות ללימוד מקצועות הליבה. ב-96% מבתי"ס שנבדקו בבקרה נמצאו חריגות ארגוניות ופדגוגיות כאחד.

מרבית המורים סבורים כי מתפקידם לדאוג לרווחת התלמידים לקויי הלמידה אך חסרים להם כלים לכך

לעשות זאת. כשליש מהמורים שהשתתפו בסקר ציינו, כי חסר להם בעיקר זמן, המעוגן בצורה מכובדת במערכת השעות, לשבת עם התלמיד לקויי הלמידה ואפילו מקום פיזי בביה"ס לעשות זאת. כ-35% מהמורים ציינו, כי חסר להם ידע תיאורטי ומעשי כדי לסייע לתלמידים.

על פי הסקר, רק 34% מהמורים סבורים, כי ביה"ס נותן מענה לצרכים החברתיים של התלמידים לקויי הלמידה. רק 31% מהמורים סבורים, כי ביה"ס נותן מענה לצרכים הרגשיים של תלמידים אלו.

סקר נוסף נערך עבור אגודת ניצן עם הורים לילדים לקויי למידה. בסקר טענו כשני שלישים מההורים כי לא נפגשו במהלך השנה האחרונה עם גורמים מקצועיים בבתי"ס שבהם לומדים ילדיהם, כמו יועצות חינוכיות או פסיכולוגים.

על פי הערכת אגודת ניצן, לפחות 180,000 תלמידים במערכת החינוך סובלים מליקויי למידה או הפרעות קשב וריכוז, ובמקרים רבים משניהם.

מרבית המורים סבורים כי מתפקידם לפעול למען רווחת תלמידיהם לקויי הלמידה בתחום החברתי ובתחום הרגשי. כך עולה מסקר שערך מכון סמית וד"ר איריס קלקא עבור אגודת ניצן. עם זאת, רק כחמישית מהמורים סבורים כי יש בידם את הכלים לעשות זאת. בסקר השתתפו כ-100 מורים.

לדברי ד"ר איריס קלקא, מומחית לסקרים ומרצה באוניברסיטת תל אביב, היא הופתעה לטובה מרמת המודעות הגבוהה שהפגינו המורים לגבי הצרכים החברתיים והרגשיים של תלמידים לקויי למידה, ומהנכונות שלהם לסייע להם. מורים רבים גם הביעו רצון להרחיב את הידע שלהם בנושאי ליקויי למידה והפרעות קשב וריכוז, והבעיות הרגשיות והחברתיות המאפיינות ילדים ובני נוער הלוקים בהם.

לדבריה, לשאלה "האם המורים סבורים שמתפקידם לפעול לרווחת התלמידים לקויי הלמידה בתחומים האלו?" ענו 90% מהמורים בחיוב; 50% סברו במידה רבה כי זהו תפקידם ו-40% - במידה מסוימת. עם זאת ציינו מרבית המורים כי חסרים להם הכלים

זהבי יעוץ
יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני
ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- ליעוץ לקראת פרישה.
- ליעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- ליעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצויי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

להתנהגות עבריינית. מהמחקר עולה, כי האסירים חוו תחושות של ייאוש ותסכול מכישלונותיהם בלימודים, ותחושות של הזנחה מצד הממסד החינוכי. במחקר נמצא קשר הדוק בין גורמים אלו לבין נשירה ממערכת החינוך, כבר בחטיבת הביניים, והידרדרות להתנהגות עבריינית.

לפרטים נוספים והרשמה לכנס; טל' 04-8590131
■ במכללת סמינר הקיבוצים יתקיים הכנס הבינלאומי לחינוך הדמוקרטי - בי"ס בברונקס, שתלמידיו יוצאים יומיים בשבוע לעבוד כשוליות בקהילה בתחומים כמו עיצוב סביבתי וסיוע במרפאות לבריאות הציבור; אוניברסיטה דמוקרטית ביפן; פרויקט לחינוך אחר בהודו, הכולל למעלה מ-30 אלף בתי"ס - נציגים של המוסדות החינוכיים החדשניים האלה ישתתפו בכנס הבינלאומי ה-18 של החינוך הדמוקרטי - IDEC. את הכנס, שיתקיים ב-13.4.2010, 6 עורכים המכון לחינוך דמוקרטי ומכללת סמינר הקיבוצים.

רק מעטים יודעים שישראל היא "בירת החינוך הדמוקרטי" בעולם - לפני 18 שנים התקיים בישראל הכנס הראשון של החינוך הדמוקרטי העולמי, שנתיים אחרי הקמתו של ביה"ס הדמוקרטי הראשון בחדרה. כיום פועלים בישראל למעלה מ-20 בתי"ס דמוקרטיים, ובעולם למעלה מ-300. ישראל מובילה בתחום נוסף - ביצירת הזדמנויות לשילוב החינוך הדמוקרטי בתוך הממסד החינוכי. רבים מהפרויקטים של המכון לחינוך דמוקרטי מתרחשים היום בתוך לבה של מערכת החינוך הממלכתית - ובשיתוף עם משה"ח. הכנס יספק הזדמנות נדירה וצבעונית למפגש בין חדשנות חינוכית מחו"ל ליצירה חינוכית ישראלית, ויתנהל במתכונת מקורית, שתאפשר בחירה בהרצאות לפי תחומי עניין.

מידע נוסף באתר הכנס;

<http://www.2010.e-idec.org>

■ במכללת גורדון יתקיים כנס בנושא "עבריינות בקרב בני נוער בעלי צרכים מיוחדים" - הכנס השנתי של החוג לחינוך מיוחד במכללת גורדון בחיפה יעסוק בנושא "תופעת העבריינות בקרב בני נוער בעלי צרכים מיוחדים". הכנס יתקיים ב-21.3.2010.

בכנס ירצה פרופ' שלמה גיורא שוהם, חבר סגל במכללת גורדון וחתן פרס ישראל, בנושא "עבריינות נוער ודרכי מניעתה". פרופ' שוהם יעסוק בהרצאתו, בין היתר, בהתנגשות התרבויות שבקליטת העלייה ובהשפעתן על עבריינות בקרב ילדי הורים עולים.

נשיא בתי המשפט לנוער בדימוס, השופט אהרון מלמד, ירצה בכנס בנושא "מגמות ודרכי טיפול המופעלות על ידי בתי המשפט לנוער". מלמד יסקור את הדרכים למניעת עבריינות בקרב בני נוער. כמו כן יתאר מלמד את המגמה העכשווית במשפט, התומכת בענישה והרתעה לעומת טיפול ושיקום. ראש המגמה ליעוץ והתפתחות האדם באוניברסיטת חיפה, פרופ' צפורה שכטמן, תציג בכנס תוכנית התערבות לצמצום האלימות בביה"ס. המשפטן, ד"ר יוסי גרין, ירצה בכנס בנושא "חובת הדיווח של סגלי בתי"ס". כמו כן ירצה ד"ר אבשלום אליצור, מהמכון הישראלי למחקר מתקדם אייר, בנושא "נזקי הביולוגיזציה של מקצועות בריאות הנפש". ההרצאה תעסוק בהתגברות המגמה הביולוגית בפסיכיאטריה, התומכת בטיפול תרופתי בבני נוער בעלי צרכים מיוחדים גם בתחומים שיעילותם לטווח ארוך לא הוכחה. סגן מנהל מחלקת יום לנוער בבית החולים גהה, ד"ר גל שובל, ירצה בכנס על "הפרעות התנהגות בקרב בני נוער". בכנס גם יציג ד"ר תומר עינת, מרצה בקרימינולוגיה באוניברסיטת בר אילן, וד"ר עמלה עינת, חוקרת ומומחית לליקויי למידה, מחקר שבדק את חוויותיהם בבתי"ס של 88 אסירים לקויי למידה, והקשר בינן לפנייה

35% מבתי"ס היסודיים ו-55% מחטיבות הביניים

חורגים בהקצאת השעות לבעלי תפקידים

(המשך במעמ' 1)

עוד נמצא בבקרה כי בכ-52% מבתי"ס היסודיים וב-40% מחטיבות הביניים, שמשה"ח הקצה להם שעות תגבור קבועות לתלמידים מתקשים או עולים חדשים, לא נעשה בפועל שימוש בשעות למטרה זו. השעות שימשו בדרך כלל להוראה רגילה בכיתה או לביצוע תפקידים.

בבקרה גם נמצא כי ב-34.4% מבתי"ס היסודיים שנבדקו נפתחו כיתות אם עודפות, מעבר למספר הכיתות אשר קבע משה"ח בהתאם למספר התלמידים ונתונים נוספים. ב-25% מבתי"ס היסודיים נעשה גם שימוש עודף בשעות מילוי מקום.

במסמך של מרכז המחקר והמידע של הכנסת

מצוין, כי ממצאי בקרת התקן מעידים על חריגות נרחבות מצד בתי"ס היסודיים וחטיבות הביניים מהנחיות משה"ח לגבי לניצול שעות התקן. עוד מצוין במסמך, כי החריגות בשעות האורך ובשעות להוראת מקצועות הליבה עשויות להצביע על מחסור ממשי בשעות הוראה המוענקות בפועל לתלמידים, תופעה אשר פוגעת בהישגיהם. לעומת זאת, בבתי"ס רבים קיימת הקצאה עודפת של שעות הוראה לתפקידים שונים. במסמך מוערך, כי החריגה בהקצאה לתפקידים בבתי"ס היסודיים ובחטיבות הביניים נאמדת בכ-18,600 שעות שבועיות, שערך הכספי הוא כ-90 מיליון ש"ח בשנה.

לימודים "סתאם" מול לימודים בעלי ערך ומשמעות

מאת; פרופ' ישעיהו תדמור

קטעים מתוך הרצאה בכנס הישראלי השני לחקר רוחניות עכשווית, אוניברסיטת חיפה, 8.3.2010
 "האם הלימוד בבתי הספר בישראל יוצר הוויה חינוכית שיש בה התרוממות רוח והתעלות? האם התלמיד חווה חוויות חינוכיות מעצבות? מסופקני. לא עשיתי מחקר בזה, אבל מניסיוני אני יודע, שתלמידים רבים תופסים את הלימוד כ"סתאם", בלא שיש לו משמעות בחייהם. במקרה הטוב, תלמידים מוצאים עניין השכלתי או עניין מעשי בו, אך לא מעבר לכך. ואשר למורים, נראה שהם נרתעים מהספירה הרוחנית, המטפיסית.

החינוך משלב תחומי דעת שונים ולכאורה איננו אלא מרקם של אלה, ותו לא. כך הוא נתפס כיום בקרב רוב החוקרים והמרצים באקדמיה ובהכשרת המורים, וכך הוא גם נתפס על ידי ראשי מערכת החינוך. ואולם מתחת לכל רכיבי הדעת הרבים המרכיבים אותו, יש ליבה לחינוך, שהיא מהותו הסגולית.

חינוך מהו

בתפיסתי החינוכית, ליבת החינוך היא ההוויה האינטלקטואלית, הנפשית והרוחנית, במובן מסוים גם הדתית, שבאמצעות הדיאלוג המתרחש בה, בהנהגת המורה, מתחזקת תודעתו, מתעצבת זהותו, מותווית השקפת עולמו, נקנים ערכיו ומתגבשת תוכנית חייו.

מחקר; המורה המשפיע

במחקר שהנחיתי נבדקה השאלה כיצד תופסים אנשים, בטווח גילים שבין 20 ל-30, למעלה מ-400 במספר, את "המורה המשפיע" שהיה להם בתקופת לימודם בבית הספר. "על מה משפיע המורה המשפיע?", זה היה כינויו של המחקר. עולה מן המחקר כי כוחו של "המורה המשפיע", או כוחה של "המורה המשפיעה", כפי שנצרב בזיכרון של התלמידים לשעבר, לא התבטא בבקיאותו של המורה בידע או בדרך הוראת הידע, גם לא בממדים מקובלים אחרים בהגדרת תפקיד המורה. מתגלה בברור, ש"המורה המשפיע" ו"המורה המשפיעה", משפיעים ביכולתם לגעת בשאלות קיומיות של התלמידים ובשאלות הקשורות בזהותם. "הוא היה לי מורה לחיים", "בזכותו אני מה שאני", "היא השפיעה על הזהות שלי", "הוא עזר לי למצוא את האמת שבי", "הוא השפיע על השקפת עולמי" – אלה הן כמה מההתייחסויות האופייניות של הנחקרים ביחס ל"מורה המשפיע" ול"מורה המשפיעה" שהיו להם.

במחקר עוקב נחקרו 13 "מורים משפיעים", נודעים בקהילותיהם, על תפקידם ושליחותם כמורים. רובם, נשים וגברים, תופסים את עיקר כוחם בהשפעה הרוחנית-המוסרית על תלמידיהם.

התפיסה החינוכית הזאת מאמצת רעיונות אקזיסטנציאליים. רעיון המפתח הוא, שקיום האדם – היינו חיי הממשיים, ניסיונותיו, פגישותיו עם צמיחה ועם משבר, עם לידה ומוות, עם קונפליקטים ועם דילמות – כל אלה מתנים את מהותו. האדם הוא אשר מעצב את חייו. כך לגבי התלמיד וכך לגבי המורה.

גם הערכים הם בגדר של תכנים המאפשרים לאדם לפרשם ולבחור אותם. על פי התפיסה הזאת, חשובים ערכים פוזיטיביים, אבל חשוב יותר הוא ממד הערכיות, אותה נקודה ארכימדית שמחוץ לעולם, שמחוץ לערכים, שממנה ניתן לאדם לשפוט את הערכים, גם לבקרים. עיסוק דיאלוגי בכיתה בשאלות "הגדולות" של החיים ושל האדם – משמעות החיים, הלידה והצמיחה, המוות והאובדן, הזהות האישית, הבחירה, המוסריות, הערכיות, האחריות כלפי הזולת והאחר, האחריות כלפי הסביבה האקולוגית, היחס ליקום בכללו – העיסוק בשאלות אלה הוא זה שמעצב את אישיותו של התלמיד כאדם ומשפיע על השקפת עולמו ועל דרכו בחיים. בכלל השאלות האלה נמצאת גם השאלה בדבר הזיקה שבאדם אל ספירה שמעליו, אל הספירה הרוחנית.

מפתח הזהב

המפתח לחינוך התלמיד לתפיסה מעמיקה של קיומו ולזיקתו לרוחניות הוא בכך שהמורה עצמו יבחן דרך קבע את ההוויה הקיומית שלו עצמו. משמע, שיכיר בגיבוש המתמיד, המשתנה, של הוויית החיים שלו ושל תובנותיו ביחס לתפקידו – לשליחותו, ליעודו, לזהותו ולקיומו כמורה. עיקר ראשון בחינוך קיומי ורוחני הוא תחושתו של התלמיד שמולו עומד אדם שאף אצלו הקיום קודם למהות, שהמורה, כמוהו, התלמיד, מצוי תמידית בחיפוש האותנטיות והמשמעות וחותר אל הנעלה שבחיים. צר לומר, תוכניות הכשרת המורים כיום כמעט שאינן נוגעות בשאלות הקיום של המורה ובממד הרוח בחינוך, כמעט שאינן עוסקות בהעצמת רוחו של הסטודנטים המכשירים את עצמם להוראה ולחינוך, וכמעט שאינן מכוונות אותו ואתה לתפקידים החינוכי העיקרי: העלאת האנושיות של התלמיד והתלמידה. נדרש אפוא שינוי קיצוני בהכשרה.

ממד הרוח בחינוך

לממד הרוח בחינוך הֶכְלָה רחבה ומזמינה: אפשר שיכללו בו חינוך למותר האדם, להתעלות, לשלמות האדם, לרגישות ולעומק חוויה, לעצמיות, לתודעה, לחיפוש פשר ומשמעות, לאוטונומיה, לאותנטיות, להומאניות, לערכיות, לזיקה לנשגב, ועוד. המכנה המשותף לכל המושגים והדימויים האלה הוא החינוך הנוגע בספירה העילית של האדם, בצרכיו העליונים, במחוז החפץ הסופי שלו, במלאות של קיומו כאדם ובתחושת השתייכותו לחברה האנושית ושתייכותו לכלל הבריאה. ניתן להוסיף את הדתיות, וכמו בדת צריכים להיות בחינוך, מצבים של טרנסצנדנטיות, של התעלות האדם ושל כמיהה אל המוחלט, אל הנעלה, אל הספירה האלוהית. אני בטוח שחלק מאתנו חווים מעת

נספחים;

1. התכוונות לאלוהי שבאדם – משנתו החינוכית האקזיסטנציאליסטית-דתית של יוסף שכטר (1994).
2. חינוך כחוויה קיומית (2007). נכלל בו גם, כנספח, המחקר על "המורה המשפיע".
3. לפני כשנה הקמנו, קבוצה של אנשי חינוך ואקדמיה, את "התנועה להעצמת הרוח בחינוך", וזכיתי להיבחר לתפקיד יושב ראש שלה. כמה מהרעיונות שהבאתי בפניכם כאן משוקעים במצע של התנועה. לפרטים נוספים: <http://groups.google.com/group/TheEducationSpirit?pli=1>

■ מנח"י ערכה סקר מקוון על הרגלי הגלישה של תלמידי הבירה – כשליש מתלמידי כיתות ז'-י' בירושלים הוטרדו לפחות פעם אחת ברשת האינטרנט. כך נמצא בסקר מקוון על הרגלי הגלישה באינטרנט, שערכה מנח"י. בסקר השתתפו 444 תלמידים. תוצאות הסקר הוצגו בכנס לחברי מועצות התלמידים בבתי"ס העל יסודיים בעיר, שערכה מנח"י החודש, בנושא "חיים ברשת, הטוב והרע בעולם הווירטואלי". עוד נמצא בסקר, כי התלמידים בחרו להתעלם מההטרדה ולא פנו למשטרה או לגורם אחר לקבלת עזרה. בכנס הרצה עורך דין יהונתן קלינגר, מומחה ל"דיני מידע" ומתנדב באגודת אשנ"ב – אנשים למען שימוש נכון באינטרנט. קלינגר הדגיש בהרצאתו עד כמה חשוב להתנהל בעולם הווירטואלי בצורה נבונה ומושכלת, כדי למנוע מצבים מביכים בהווה ובעתיד. כמו כן הרצה בכנס אסף שפירא, קצין במילואים בדרגת רס"ן וסטודנט. שפירא סיפר לתלמידים כיצד נלכד ברשת סבוכה של הונאה ברשת האינטרנט, שכמעט והרסה את חייו. ממנח"י נמסר, כי התלמידים הביעו עניין רב בהרצאה והרבו לשאול שאלות את שפירא.

הכנס נערך במסגרת תוכנית עירונית בשם "גלישה נבונה ברשת". במסגרת התוכנית ערכה מנח"י בחודשים האחרונים כנסים בנושא הגלישה הבטוחה ברשת גם למנהלי בתי"ס העל יסודיים, רכזי המחשוב בבתי"ס בעיר ומועצת התלמידים העירונית.

■ ישראל תצטרף לפרויקט הבינלאומי ללמידה שיתופית שיזם טוני בלייר – שר החינוך, גדעון סער, נפגש בשבוע שעבר עם ראש ממשלת אנגליה לשעבר, טוני בלייר. במפגש סוכם, כי ישראל תצטרף לפרויקט החינוכי המתוקשב Face to Faith, שיזם בלייר.

הפרויקט, המיועד לתלמידים בגילאי 16-11, מתמקד בלמידה שיתופית, באמצעות האינטרנט, של תלמידים ממדינות שונות, בנושאי אמונה, תקוות ומשאלות. הפרויקט כבר פועל בבריטניה, ארה"ב, אוסטרליה, קנדה, הודו, פקיסטן, סינגפור, אינדונזיה, תאילנד, לבנון, ירדן וברשות הפלסטינית. מטרת הפרויקט הן לפתח בקרב התלמידים למידה שיתופית, תקשורת וחיבה ביקורתית,

כדאי לדעת

■ פיינטבול הגושרים; פעילויות אתגריות לגיבוש ועבודת צוות – מתחם הפיינטבול בקיבוץ הגושרים, שבאצבע הגליל, מציע משחקי ירי בכדורי צבע, סדנאות גיבוש ומנהיגות. הפעילות בפיינטבול הגושרים מתבצעת בפיקוח מדריכים מקצועיים ומנוסים. הפעילות מעניקה למשתתפים חוויה תחרותית במסלול מכשולים צה"לי הכולל; זחילה, מעבר קורות, קורי עכביש, טיפוס חבל, מעבר מעל מכשול עם חבל ובסולם אופקי ועוד. המשחק מגבש את המשתתפים, מקנה להם ביטחון עצמי ודורש עבודת צוות ושיתוף פעולה בין חברי הקבוצה. תכונות אלו הופכות את פיינטבול הגושרים למבוקש על ידי בתי ספר, אוניברסיטאות וארגונים אחרים.

כתבת תדמית

פיינטבול הגושרים הוא ספק מוכר של משרד החינוך. המתחם פתוח 24 שעות ביממה. לפרטים נוספים; טל' 05473508-050, אתר הפיינטבול – <http://www.pbhg.co.il>

ולקיים דיאלוג בין תלמידים מרחבי העולם בנושאי דת ואמונה. שר החינוך הנחה את מנהל המינהל למדע ולטכנולוגיה, ד"ר עופר רימון, לגבש רשימה של בתי"ס שייקחו חלק בפרויקט.

■ תלמידים מאשדוד זכו בתחרות פרויקטים במסגרת התוכנית לפיתוח מנהיגות טכנולוגית – קבוצת תלמידים מהתיכונים מקיף ג' ומקיף ח' באשדוד, זכתה בתחרות להצעות פרויקטים טכנולוגיים. התחרות התקיימה במסגרת התוכנית לפיתוח מנהיגות טכנולוגית. התלמידים מאשדוד הציגו בתחרות פרויקט לבניית מערכת של ננו-רובוטים, המסייעת לחולי סוכרת נעורים. התלמידים הכינו מסמך אפיון מקצועי המתאר את המערכת. המערכת אוספת חומצות אמינו בדם ומרכיבה מהן מולקולות אינסולין, ובכך שומרת על רמה תקינה של סוכר בדם. הצעת הפרויקט הזוכה נבחרה מבין 53 הצעות, שהגישו התלמידים שהשתתפו בתוכנית.

התוכנית לפיתוח מנהיגות טכנולוגית מופעלת על ידי חברת נס טכנולוגיות בירושלים, מודיעין, ראשון לציון, רעננה, חולון ואשדוד. במחזור השני של התוכנית, שהסתיים בשבוע שעבר, השתתפו כ-300 תלמידים מצטיינים. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים את הנושאים; שיטות מחקר מתקדמות בביוטכנולוגיה ונווטכנולוגיה, תיאוריות עתידניות ויישומן, עבודת צוות, ניהול ידע בארגון טכנולוגי מתקדם ועוד.

בטקס הסיום של התוכנית, שהתקיים בשבוע שעבר במרכז וואהל באוניברסיטת בר אילן, השתתפו; שר המדע, פרופ' דניאל הרשקוביץ, קצין תקשוב ראשי, תא"ל נחום בסלו, מפקדת היחידה לתקשוב ולטכנולוגיות מידע בצה"ל, תא"ל איילה חכים, מנהלי מחלקות החינוך וראשי הערים המשתתפות בתוכנית, מנהלים בכירים מחברת נס טכנולוגיות ומשתתפי התוכנית.

www.iton1.co.il

מבכנים אנלזיא לאר
ציאן זיא נספכ?

הצטרפו למאות בתי ספר שכבר נהנים ממערכת עיתון 1

אנו מחכים לכם עם מערכת אינטרנטית מתקדמת שמאפשרת לכל תלמידי ומורי בית הספר להיות שותפים של ממש ביצירת העיתון.

מערכת עיתון 1 מספקת לכם מעטפת מלאה של שירותים זמינים אונליין:

- « תמיכה
- « בקרה
- « הסברה
- « ייעוץ מלא
- « עיצוב גרפי
- « הדפסה

לפרטים נוספים התקשרו עכשיו למערכת עיתון 1:

רח' רבניצקי 7 ת"א. ת.ד. 52334 ת"א 67210
 טל. 03-5616854 | פקס. 03-5612191
 דואר אלקטרוני: tal_ram@017.net.il

השגרירים הצעירים קיבלו שיעור מעשי בהסברה – משלחת של תלמידים מבי"ס הריאלי בחיפה, המשתתפים בתוכנית גרשון אבנר לשגרירים צעירים, ביקרה לאחרונה באוניברסיטת UCI בקליפורניה. הביקור התקיים מספר שבועות לאחר שנאמו של שגריר ישראל בארה"ב, מייקל אורן, באוניברסיטה הופרע בהתפרצות אלימה של סטודנטים מוסלמים. בעקבות מעצרו של הסטודנטים, ארגו התאים המוסלמים והאנטי ציוניים באוניברסיטה "יום לטובת חופש הביטוי", שבו קראו קריאות שטנה נגד ישראל. המשלחת מבי"ס הריאלי ביקרה באוניברסיטה במהלך אותו יום, כדי לערוך מסע הסברה למען ישראל בקרב הסטודנטים. התלמידים מבי"ס הריאלי חברו לסטודנטים יהודים בקמפוס, וקיימו עמם פעילות תרבותית הקוראת לתמיכה במדינת ישראל. במהלך הפעילות הניפו התלמידים והסטודנטים דגלים של ישראל ושרו שירים הקוראים לפיוס בין שני העמים.

מבי"ס הריאלי נמסר, כי התלמידים הישראלים נתקלו בתגובות עוינות מצד הסטודנטים המוסלמים, שאף השליכו עליהם תפוחים.

התלמידים מבי"ס הריאלי חברו לסטודנטים יהודים בקמפוס, וקיימו עמם פעילות תרבותית הקוראת לתמיכה במדינת ישראל.

למרות זאת, שמרו חברי המשלחת על קור רוח והמשיכו לשיר שירי שלום.

עוד נמסר, כי האירוע תועד על ידי כלי התקשורת המקומיים, שסיקרו בהרחבה את האופן שבו התלמידים ייצגו את הרוח הדמוקרטית של מדינת ישראל.

לדברי תלמיד שהשתתף במשלחת; "במסגרת לימודי ההסברה בריאלי, למדנו רבות על ההסתה נגד ישראל, שעורכים התאים האנטי ציוניים של הסטודנטים בארה"ב. החוויה הנדירה באוניברסיטת UCI הייתה שיעור חי על אתגרי ההסברה הישראלית".

תוכנית גרשון אבנר לשגרירים צעירים פותחה בבי"ס הריאלי בשנת 2007, במסגרת הלימודים במסלול לתקשורת, קולנוע ודיפלומטיה ציבורית. התוכנית מכשירה את התלמידים להעביר מסרים התומכים במדינת ישראל באמצעות כלי התקשורת, ולקיים מפגשי הסברה בארץ ובעולם.

יום שיא בעברית בכפר הנוער – תלמידי שכבות ט' ו-י' בכפר הנוער הדתי הודיות שליד טבריה השתתפו בשבוע שעבר ב"יום שיא בעברית". מכפר הנוער נמסר, כי העברית אינה שפת האם של חלקם הארי של תלמידי הודיות, שמוצאם מאתיופיה וממדינות חבר העמים. עוד נמסר, כי יום השיא ביטא את המאמץ המתמיד שעושה ביה"ס להעשיר ולהעמיק את ידיעותיהם של התלמידים בשפה העברית.

בחלק הראשון של היום השתתפו התלמידים במגוון פעילויות לימודיות חווייתיות ויצירתיות, שהוקדשו לשפה העברית והתקיימו במספר מוקדים. את המוקדים הכינו המורים לעברית בעזרת מורים ממקצועות הלימוד האחרים. בחלק השני של היום צפו התלמידים במופע הומוריסטי של השחקנית אירית בן צור, הנקרא "מילים יוצאות במחול". במופע שילבה השחקנית דו-שיח עם התלמידים ומשחקי מילים. בחלק השלישי של היום, שבו השתתף מנהל ביה"ס, יחיאל שטרית, חולקו פרסים ותעודות הוקרה לתלמידים המצטיינים בכתיבה וקריאה בעברית.

הקשישות מייצרות שקיות רב פעמיות שפיתחו תלמידי "ביה"ס הירוק – ביה"ס העל יסודי עתיד בקעת כנרת, במועצה האזורית עמק הירדן, הוסמך לאחרונה על ידי המשרד להגנת הסביבה כבי"ס "ירוק מתמיד". מדובר בדרגה הגבוהה ביותר של הסמכה סביבתית שמעניק המשרד, המוענקת לבתי"ס המתמידים במשך שנים בפעילות עניפה למען הסביבה. ביה"ס מקיים מזה כשש שנים פעילות חינוכית סביבתית. אחד מהפרויקטים הסביבתיים, שיזמו תלמידים מביה"ס החברים בקבוצת "המנהיגות הירוקה", נקרא "שקיות או לא להיות". מטרת הפרויקט היא לצמצם את השימוש בשקיות חד-פעמיות, שאינן מתכלות ומזהמות את הסביבה. למטרה זו פיתחו התלמידים שקיות רב פעמיות צבעוניות, העשויות רשת טול ונסגרות בעזרת שרוך. כדי למשוך את העין ולעודד את השימוש בשקיות, הן מיוצרות במגוון צבעים בהתאם לתכולתן, למשל שקית ירוקה למלפפונים ושקית אדומה לעגבניות. החשיפה הראשונה של הפרויקט לציבור נעשתה ביום שיא, שבו הקימו התלמידים שש עמדות מכירה באזור הכינרת. במהלך היום נמכרו כאלף שקיות. בין הקונים היה ראש הממשלה, בנימין נתניהו, שהזדמן לעמדת המכירה שהוקמה בקצרין. בעקבות הצלחת האירוע, החליטו התלמידים להמשיך בפרויקט. השקיות מיוצרות על ידי ארבע קשישות במרכז התעסוקה לקשישים רב-חן שבקיבוץ שער הגולן. הקשישות, שהן בנות 80 ויותר, רואות בהשתתפותן בפרויקט מקור לגאווה. התלמידים יוזמי הפרויקט מבקרים במרכז, ומעבירים לקשישים סדנאות והרצאות בנושאים סביבתיים.

הרווחים ממכירת השקיות משמשים למימון המשך הפעילות הסביבתית בביה"ס, הכוללת הפקת יריד אקולוגי, שיתקיים בחודש מאי.

תרגילי מוח - Brain Gym, היא שיטה אמפירית שימושית, המאפשרת שיפור תפקודים וביצועים מוטוריים, חשיבתיים ורגשיים. השיטה מקנה נגישות גבוהה למוימוניות וידע קיימים, באמצעות הפעלת תהליך עבודה מובנה (איזון), המושתת על תרגילי תנועה והדמיה.

שיטת תרגילי מוח הינה שיטה חינוכית המתבססת על רצונו ובחירתו החופשית והטבעית של האדם להתקדם ולהתפתח תוך התמודדות נחווה ומוצלחת עם האתגרים העומדים בפניו. במסגרת הפעלת השיטה, אדם מגדיר לעצמו תפקוד ספציפי אותו הוא רוצה לשפר בעיתו ובמצב נתון.

שיטת תרגילי מוח נמצאה יעילה במיוחד בשיפור תפקודים תחת מתח ובמצבים מאתגרים כדוגמת לימוד חומר חדש, בחינות, ספורט תחרותי ובעת תפקוד הדורש שילוב של דיוק עם מהירות.

דוגמה למגוון תחומים ומאפיינים הניתנים לחיזוק ושיפור באמצעות יישום שיטת תרגילי מוח:

- ◀ התמדה במצבים הדורשים שלוב של
- ◀ מאמץ פיזי ומנטאלי
- ◀ ריכוז ודיוק בביצוע
- ◀ תיאום ושילוב בהפעלת כל הגוף
- ◀ קבלת החלטות שקולה ומהירה
- ◀ דריכות מתוך שקט פנימי
- ◀ ראיית המשימה ופרטיה בבהירות
- ◀ קביעת סדרי עדיפויות לפעולה
- ◀ פעולה יעילה במצבי לחץ

שיטת תרגילי מוח ניתנת ללימוד ויישום בזמן קצר ומהווה כלי אישי, זמין לשימוש בכל עת ללא צורך באמצעים /או תנאים מיוחדים.

אמנון רייס - נידד: 054-7355066

E-mail: amnon@braingym.co.il Site: www.braingym.co.il

■ לחשוף – בכפר הנוער ויצו ניר העמק שליך עפולה התקיים בשבוע שעבר "יום פתוח" לתלמידים מאזור הצפון, השוקלים ללמוד בו בשנה הבאה, ולהוריהם. מטרת האירוע הייתה לחשוף את המבקרים לפעילות הלימודית והערכית המתקיימת בו יצו ניר העמק. בתחילת היום הפתוח הוצעו למבקרים מגוון פעילויות חווייתיות ואתגריות, כמו גלישה ב"סנפלינג" ממבני ביה"ס, מסלולי מכשולים באופניים וזירת "קיק בוקסינג". בתום הפעילויות התכנסו האורחים באודיטוריום, וצפו בסרט המתאר את ויצו ניר העמק מנקודת מבטם של התלמידים, כמו גם

בתחילת היום הפתוח הוצעו למבקרים מגוון פעילויות חווייתיות ואתגריות, כמו גלישה ב"סנפלינג" ממבני ביה"ס, מסלולי מכשולים באופניים וזירת "קיק בוקסינג".

את המתקנים והמעבדות בביה"ס. לאחר מכן צפו המבקרים בהופעות של להקת המחול ומגמת התיאטרון של ביה"ס. בהמשך המפגש סיפרה מנהלת ויצו ניר העמק, אסתי כהן, לאורחים על המשק, הצוות, מגמות הלימוד, החזון והחינוך הערכי של כפר הנוער. לאחר מכן נערך למבקרים סיור בכיתות ובמעבדות ביה"ס, שבמהלכו קיבלו מידע על מגמות הלימוד בכפר הנוער. מויוצו ניר העמק נמסר, כי בתום היום הפתוח נרשמה התעניינות רבה בקרב ההורים והתלמידים בנוגע ללימודים בכפר הנוער.

מחוז צפון

■ הפרעת קשב וריכוז – כ-150 פסיכולוגים חינוכיים מהשירות הפסיכולוגי בצפון, השתתפו החודש ביום עיון, שהתקיים בטבריה.

הנושא המרכזי של יום העיון היה "הפרעת קשב וריכוז – תפקודים, קשיים ניהוליים ומוטיבציוניים והבסיס המוחי שלהם". ביום העיון הרצה ד"ר יהודה פולק, נוירו-פסיכולוג לילדים בבית החולים שערי צדק, על המאפיינים ההתנהגותיים של הפרעת קשב וריכוז, וכיצד הם משתקפים במבנה המוח ובפעילותו. כמו כן סקר ד"ר פולק

ניהל משא ומתן עם מכון ההכנה למבחנים הפסיכומטריים לחמן, שבעקבותיו הצליח להוזיל את עלות הקורס לתלמיד ל-1,350 ש"ח – כרבע ממחירו הרגיל.

מחוז דרום

■ פרסים למצטיינים – במסגרת חגיגות ה-61 להקמת אילת, הוענקו לאחרונה פרסים על מצוינות בחינוך לחמישה מוסדות חינוך ואנשי חינוך בעיר. בפרסים זכו; צוות ביה"ס היסודי יעלים, מחנכת בביה"ס היסודי מצפה ים, שוש חביב, מורות בתוכנית המחוננים בעיר, רונית סאר-היימס ואורנית גולדשטיין, המעונות הקהילתיים אור שלום וגנת גן דקר, שרה חדד. כל אחד מהזוכים קיבל תעודת הצטיינות ופרס כספי בסך 3,000 ש"ח, מתנת הקרן על שם דוב סופר, ממיסדי אילת. בטקס חלוקת הפרסים השתתפו מנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, מנהלת המחוז, עמירה חיים, ראש עיריית אילת, מאיר יצחק הלוי, המשנה למנכ"ל העירייה וראש מינהל שח"ק, ד"ר דרורי גניאל, מנהלת אגף החינוך בעירייה, מירי קופיטו, ומאות אנשי חינוך. לפני הטקס סייר מנכ"ל משה"ח בבי"ס יעלים ובתיכון גולדווטר, שאותו ניהל בשנים '70-'71.

בבי"ס יעלים הוצגה בפני מנכ"ל משה"ח תוכנית לימודים בית ספרית, בנושא ביולוגיה ימית. שושני ציין בביקור, כי הוא רואה חשיבות רבה בפיתוח מקצועות הלימודים הימיים באילת, ואף שואף שהעיר תהפוך למרכז

בביקור סוכם, כי צוות מקצועי, משותף למחוז דרום ולאגף החינוך בעיריית אילת, יגבש תוכנית עבודה לקידום החינוך הימי בעיר.

בינלאומי ללימודי מקצועות ימיים, כמו ביולוגיה ימית וספורט ימי. לדבריו, אחת מהפעולות לקידום נושא זה היא הקמת פנימייה ימית חינוכית באילת, שתקלוט תלמידים מכל רחבי הארץ.

בביקור סוכם, כי צוות מקצועי, משותף למחוז דרום ולאגף החינוך בעיריית אילת, יגבש תוכנית עבודה לקידום החינוך הימי בעיר. התוכנית תתפרש על פני כל חטיבות הגיל, כך, למשל, יוכלו תלמידי התיכונים ללמוד מקצועות ימיים ולהיבחן עליהם בבחינות הבגרות.

את המחקרים בנושא הפרעת קשב וריכוז והכלים העדכניים שפותחו לאבחונה, ותיאר את הטיפול התרופתי בהפרעה והשפעותיו. מנהלת המחוז, אורנה שמחון, ציינה ביום העיון, כי חלק מהמומחים בנושא לקויות למידה טוענים, שלכל תלמיד סגנון למידה הייחודי לו. לטענתם, תיוג של תלמידים כלקויי למידה מונע באופן שיטתי את שיפורה של מערכת החינוך. "זוהי אמנם רק עמדה מקצועית אחת מכמה, ברם אין חולק על כך שגם ממקום של לקות למידה ניתן למנף הישגים ולהעצים הצלחות", הוסיפה שמחון. את יום העיון ארגנה פסיכולוגית המחוז, חיה רביב.

מנח"י

■ שבוע החינוך – שבוע החינוך יתקיים בירושלים בשבוע שבו מצוין יום ירושלים, החל ב-12 במאי. על כך נמסר במכתב ששיגר בשבוע שעבר ראש עיריית ירושלים, ניר ברקת, למנהלי בתי"ס ולגננות בעיר. זוהי השנה השנייה שבה מתקיים בירושלים שבוע החינוך. במכתב מצוין, כי שבוע החינוך, שיערך בשיתוף עם האוניברסיטה העברית, יוקדש להישגי מערכת החינוך בעיר.

במכתב גם מספר ברקת על הרפורמה במערכת החינוך העירונית, שאותה הוא מוביל בימים אלו. לדבריו, הרפורמה פועלת להעצמת מנהלי בתי"ס, כמו גם לשיפור משמעותי באיכות ההוראה והמורים. ברקת מוסיף, כי הרפורמה מאפשרת לבתי"ס בעיר להגדיר את ייחודיותם, לגבש לעצמם חזון חינוכי ולהפעילו בעזרת מנח"י. לדבריו, מורי ירושלים זוכים במסגרת הרפורמה להעצמה, באמצעות מגוון רחב של פרויקטים כמו מחשב נייד לכל מורה.

מחוז מרכז

■ פסיכומטרי בתיכון – מזה מספר שנים מקיים התיכון האזורי בגדרה קורסי הכנה למבחן הפסיכומטרי בחופשת הקיץ. בקורסים משתתפים תלמידים העולים לכיתה י"ב.

מהמועצה האזורית גדרה נמסר, כי התלמידים, שהשתתפו בקורסים בשנים שעברו, השיגו הישגים נאים בבחינות הפסיכומטריות. בעקבות זאת החליטו לאחרונה ראש המועצה, יואל גמליאל, ומנהל אגף החינוך, רפי מיארה, המשמש גם כמנכ"ל תיכון אזורי גדרה, לפתוח את הקורסים השנה גם לתלמידים מגדרה ומבני עייש הלומדים בתיכון הדתי נתיבי נועם או לומדים מחוץ ליישוב. מיארה גם